

რედაქცია: სოლომონ გრიგორი, ბ. ლიხ
ქუჩაზე, მელიქიშვილის სახლში, № 43
კანტორის რედაქციის: მელი-
ქიშვილის სტამბაში, ზან. ნოვის ქუჩაზე.

ხელის-მოწერა: მილება კანტო-
რიში, ზან. ნოვის ქუჩაზე მცხოვრების; ვ. თე-
მის. ვ. რედაქციის გარება.

აგზების ფასი: მთელის წლი-
ს — 8 მან., ნახევარ წლის — 4 მან.
და 50 კაპ., ოთხის თვის — 3 მან., ერ-
თის თვის — 1 მან.

ცალკე ნოვერა

„დრებისა“

თვითონის გარდა შემდეგ ქალაქებში ის-
ყიდება კიდევ:

შუთაისში: სვიმონ ჩომახიძესთან,
ტიპოგრაფიაში, ბულვართან,

გვათუბანში — სტანციის ბუჭეტში,
საშუალში (მიხაილოვში) — სტანციის
ბუჭეტში და

ოზურგეთში — თუმანოვის მაღაზიაში,

უამონილესად ვთხოვთ იმ ჩვენს
აგვითებს, რომელთაც რედაქციას-
თან თავიათ ხალის-მომზერლების
არიარიში ჯერ კიდევ გასორისებული
არა აშვი, რაც უეიძლება გალე გა-
რისაფორ არიარიში და ცვედრი ფუ-
ლი გაზეთის გამოგზავნონ რე-
დაქციაში.

ფერტონი

ერთი დღე მუსა-მსტატეში *

(ტურისტის შენიშვნები)

(ზაგრძელება)

ამ ობის დაწყებამდინ, ბურულებსა და
შობულეთლებს შუა თუმცა ხშირად
მოხდებოდა ხოლმე კინწლაობა, თუმცა
ხშირად გადადიოდ-გადმოდიოდნენ ერთ-
მანეთში ქურდობისა და საზოგადოთ
ცულ-კაცობის მიზნით და ერთმანეთს
მაგლენათ არა ზოგადნენ, მაგრამ ამ ობ
შოსაზღვრე ხალხს ერთმანეთი თანამოე-
ბებად მიაჩნდათ და ყოველ გაჭირება-
ში მზათ იყვნენ ერთმანეთისათვის, რი-
თაც შეეძლოთ ხელი მოემართათ. ჰერ-
დათ ერთმანეთში ხშირად მეგობრული
მისელა-მოსელა, ნათესაობითი კავშირი
და მეგობრობა.

ახლა? ახლა ისეთი გაბრაზებული
მტრობა ჩამოვარდა ამ ობ ხალხს შუა,
რომ მზათ არაან ერთმანეთის სისხლი

ყოველ დღე რეაზაბათს გარდა

ცალკე ნოვერა ღის შაურათ

გვიცხადება: მილება ჭროულის,
ჭუსულის, სომხურის და სხვ. ენგრავი.

შასი განცხელების მიზანი ას-
ტონი ასოზე — 4 კაპ., ხალ-მისავრულის
სტრიქონზე — 8 კაპ., ჩვეულებრივის
ციცეროთი — 5 კაპ., პატრა — 4 კაპ.

რედაქციას უფლება აქვს გაა-
წიროს და შეამოკლოს დასაბუძდათ
გამოგზავნილი სტატიები. ლუბეჭდული
სტატია აეტორს არ დაუბრუნდება.

ტელეგრამები

ბრძოლის ველიდავ

(ოფიციალური)

შურუბ-დარა, 20 ავგისტოს. იქვერში ხელ-
ახლად არეულობა შეიქნა; აჯანყებულები
ვედენისაკენ წავიდნენ, მაგრამ 12-სა და
14-ს ესენი დამარცხებულნი იყვნენ ძუ-
რინის პოლკისა და პოლკოვნიკის ნაკა-
მიძის ჯარისაგან. თუმცა აჯანყებულებს
დიდ-ძალი ზარალი მივეციოთ და აული
დიშნ-ველენი დავაქციეთ, მაგრამ ისინი
ჯერ მაინც არ გვემორჩილებიან.

გორგი-სტუდენტი, 20 ავგისტოს. რუსჩუ-
კის მარჯვნივ, ოსმან-გაზარის გზაზედ,
ბალკანის გასავლებში (შიპუსთან) და
აგრეთვე ლოეჩასთან მშეიღობიანობაა.
ზუმინ, 19-ს, რუსჩუკიდამ გამოვიდა 8
ბატალიონი ოსმალოს ჯარისა და გა-

დევნა მადიკოიაში მყოფი ჩვენი მოწი-
ნავე ჯარი; მაგრამ ჩვენის მხრით ახალი
ჯარი მეშვეობა და ისევ გადევნა იქიდამ
ოსმალოები.

პლევენასთანაც შეტაკება მოხდა გუ-
შინ: დილით, 6 საათზე ოსმალოს ცხე-
ნისანმა ჯარმა განდევნა ჩვენი მოწინა-
ვე ჯარი; 8 საათზე გამოვიდა ქვეითა
ჯარი თავის არტილერიით და შეგვექნა
სროლა. სტალევაცოან და პელიშაკ-
თან გაცხარებული შეტაკება იყო. პე-
ლაშაკი რამდენიმეჯერ ხან ჩვენი ჯა-
რის ხელში ჩავარდა, ხან ოსმალოები-
სა. ბოლოს ჩვენ გადევნეთ ოსმალოე-
ბი, რომელიც სულ 25,000 კაცი იყ-
ვნენ. ჩვენის მხრით ამ ბრძოლაში 600
კაცია მოკლული.

შარაიალი, 20 ავგისტოს. ლენინალ
ალხაზოვის მოწინავე ჯარი, 16-ს, დაბა-

შესვან და ხორცი შესჭამონ. რასაკვირ-
ველია, არც რუსსა და მარლელ ანუ მა-
ხელ მილიციონერს დაზოგას მობულე-
თელი, თუ სადმე შეხვდა; მაგრამ ისეთის
„სიმოვნებით“ არავის არ მოსჭრის თავს,
როგორც მურულს.

რისგან წარმოსდგა ამისთან დაუძინე-
ბელი მტრობა ამ ობ მოსამზღვრე და
თანამოძმე ხალხს. შუაზე რა იყო ამის
მიზეზი?

შიზეზს ათასს ამბობენ.

ბურულები და სხვებიც მუხა-მატატე-
ში ამბობენ, რომ პირელად იმათ მშეი-
ღობიან მცხოვრებლებმა დაგვიწყეს თა-
ვიანთ სახლებიდამ და ტყიდამ თოვების
სროლაო და მერე აღარც ჩვენ დავზო-
გოთ.

ოვითონ მობულეთლები კი ამტკიცე-
ბენ, რომ ჩვენ სრულებით განზრავება არ
გვქონდა, რომ ჩვენი თანამოძმე ქართ-
ველებისათვის თოვი გვესროლა და სა-
ზოგადოთ იმათ მტრულად დავხედრო-
დითო! მაგრამ როცა უნახეთო, რომ
ჯარს ისინი მოუძღვინ წინ, რომ
ისინი (ბურულები) ასწავლიდნენ გზას,

რაღა თქმა უნდა, აღარც ჩვენ დავზოგოთ
და არც შემდეგში დავზოგავთო.

მთელი ეს დღე მუხა-მსტატეში ჩვენ,
სტუმრებმა, ჩვენი და მტრის ბანაკის და-
თვალიერებაში გავატარეთ. შობულეთის
ატრიალის შრაბის უფროსმა პოლკოვნიკ
შაზბეგმა იმდენი თავაზიანობა გამოი-
ჩინა, რომ მთელი დღე თითქმის ჩვენ-
თან გაატარა და გვიჩენა ყველაფერი,
რისც ნახვა შეიძლებოდა და რაც დირ-
სი იყო ყურადღებისა.

როცა ჩვენ გავათავეთ დათვალიერება
ჩვენი სკუთარი ბანაკისა, გადავდეგით
ერთ მაღლობ ადგილზე, საიდამაც უფ-
რო კარგით ჩნდა ხუც-უბანი, გავმართეთ
დურბინიდ და დავიწყეთ იქითკენ, მტრი-
საკენ ცერი.

არაეითარი მოძრაობა, არაეითარი
სიცოცხლე იქ არა სიანს; თითქმი ყველა-
ფერი მიინებულია; მხოლოდ მოჩანს
ახლად ნაჩიჩე მიწა (ლომენტები), რა-
მდენიმე ბაზბის კარავი და ორი თუ სამი
რაღაც შენობა, სხვა არაფერი შეკვეთი-
ლია, რომ როგორც ჩვენი ჯარის სად-
გომები და კარავები ამ მუხა-მსტატეს

* „დროება“, № 123, 124 და 126

ნაკდა 800 საფერის შიშორებულ სოხუმის აქტ მტრის გამარტინულ პოზიციებიდან. პრდომის ზღვიდამ მსმალოს ხომალიდამ გვესროლეს და 4 კაცი დაგვიჭრეს.

თერგის მაზრაში დენერალის სმენალიერისა და პოლკოვნიკის ბატიანოვის ატრიადებმა, ამ თვის 18-ს, განადგურეს აულები მჩხენი და ზანდაკი და დამარცხეს ორი პარტია ავაზაკებისა.

ომის აძმისი

აზის ბრძოლის ველიდამ

ჩენი გაზეთის გუშინდელ ნომერში მინახელი ალექსანდრაპოლიდამ მოულს დეპუტატის წაიკითხავდა, რომელშია ყურადღების ღირები აშავი ეწერა, რომ იქითკენ, მცირე აზისაკენ მომქვედ ჩენი ჯარის მთავარ-სარდლობა და ხელმძღვანელობა დიდმა მთავარმა ძავკასის ნამესტნიკმა იქისრაო; ლორის მელიქევი კი, ამ განკარგულების შემდეგ, მხოლოდ ვალდებულია დიდი მთავრის ბრძანება (უკავანია) ასრულოს არმიაში.

მი ბრძოლის თაობაზე, რომელიც ამ 14 მცირეს მოხდა შურუქ-დარისთან ჩენისა და მუხთარ-ფაშის ჯარის შუა, პეტრობურლის გაზეთებში შემდეგი უფრო

დაწერილებული დეპუტატის დაბეჭდილი:

„ბუშინ, 13-ს, დილის 3 საათზე მსმალობმა დაიჭირეს შიზილ-ტაფას მთადა მთელი თავის ჯარით ჩენი მარცხენა მხრისაკენ დაიწყეს წინ წამოწევა. მარჯვინ და შუაში ჩენი ჯარი მიაწვა ისმალოებს და უკან დაახევინეს იმათ სალაჯაგისა და დიდი ბრძოლის მთებისაკენ. შიზილ-ტაფა იმათ ზარჩა. სალამის 5 საათამდინ ბრძოლა არ შეწყვეტილა. ჩენის მხრით 20 ბატალიონმა მიიღო ამ შეტაკებაში მონაწილეობა; მუხთარფაში კი მთელი თავის ძალით დაგვეცა თავს.

„მსმალოებს დიდ-ძალი ზიანი მივეცით. ჩენის მხრით მოკლულია 9 აფიცერი და 62 კაცი; დაწრილი არიან: 25 აფიცერი და 627 კაცი.

ჩენმა ჯარმა ბაშკადიკ-ლარსა და ჰაჯი-ვალის შუა გაათია ღამე, მეორე დღეს ისევ თავის ბანაკში წაგიდა.

(პ) დღეს შემდეგი ჩენებური აფიცერები არიან დახოცილნი: შტაბ-კაპ. თ. შერეთელი და პრაპ. პრივატორი; დაჭრილნი: ლენერალ-ლეიტენანტი თ. ზ. ჭ. ჭავჭავაძე, კაპიტანი თ. მაყაშვილი, პოდპორეჩ. თ. ცაციანოვი და პრაპ. შვალიევი კი, ამ განკარგულების შემდეგ, მხოლოდ ვალდებულია დიდი მთავრის ბრძანება (უკავანია) ასრულოს არმიაში.

ამავე გაზეთებში დაბეჭდილი ტელეგრამაში ამბობს, რომ სოხუმთან რომ ჩენმა ლალმიან ნავებმა (კატერებმა) მსმალოს ჯავშნიან ხომალდს ლალმები მისცეს, ამ ლალმებით ის ხომალდა დალუბული უნდა იყოსო, ნამდვილად ჯერ არა იციან-რაო.

მთას გადაღმა არის ხევში გამართული ისე, რომ მტრის ყუმბარამ იმათ ვერა აირო-რა, ი. ე. იმათაც ხუც-უბნის იქით გაერდებზე ექნებათ. იქითაც უტრიალებთ დურბინის, აქეთაც, მაგრამ ვერას ხედავთ თუშტა ეს დურბინიდი ისე კარგათ აჩვენებს, რომ ადამიანსაც დავინახავთ მტრის ბანაკში (5—6 ვერსხედაა აქედამ ხუც-უბანი).

ხუც-უბანს იქით, ცოტათ მარჯვნივ, უფრო აჩლოს ზღვის ნაპირზედ, ჩენ ვერადავთ რამდენსამც მალალ მთას, რომელიც ყარაულებივით დამწერიებულა; ეს სამებას მთებია, რომელზედაც ჩენ ვაყავით და რომელზედაც ახლა აღარა ვართ.

სამებას იქით, კიდევ უფრო მარჯვნივ და მაშვ საღამე კიდევ უფრო ახლოს ზღვაზე, შავად ამწერებულია ყველა ამ მთებზე უმაღლესი მთა, უძლიერესი ყარაული—ტიხის-ძირი ანუ, როგორც ძველი ქართველები ეძახიან, მაჯერის-ციხეს.

აქეცამ კიდევ უფრო მარჯვნივ ზღვა-მოჩანს, რომელზედაც ტიხის-ძირს და მის მიმდევ იდებო უროვნობის მცირებ-ძირს ხე იჩერდე თუ იჩერდე მცირებ-ძირს.

„შენევის შურნალში“ („Tavatad de henéve“) დაბეჭდილია შემდეგი დეპეშა 15 (3) აგვისტოს საზოგადოებრივ შემდებული:

„რუსებს ახალი ჯარი მოუკიდათ და ამ აკლო ხანში ამათ წინ გამოწევასა და გაცხარებულ შეტაკებას მოელინა იქით-კენ.“

„მუხთარ-ფაშას არმა აღგზებულია პატრიოტიულის ერძნობით და მუსობრიველად მოელის მტერთან შეგმას. ეს არმა წინ იწევს რუსეთის სამზღვრისაკენ.“

„ლენერალი ტერ-ტუკასოვი სამზღვარზე გაჩერებულია და აქაც ბრძოლა უნდა იქნეს მალე.“

ეპლოპის ბრძოლის ველიდამ

უმთავრესი ყურადღება მერკებს ბრძოლის ედლზე ამ ქაბედ შესკოს გამავალზე არის მიქცეული, სადაც შეიიღი დღის განმავალობაში, ამ თვის 8-დამ ვიდრე 14-მდინ, გაცხარებული ბრძოლა იყო მუდამ დღე.

როგორც იქრებიან ამ გასავალის დასაცემლად რუსებს 16,000 კაცი ჰქონდათ და მსმალოს მხრით სულეიმან-ფაშამ კი 30,000 კაცი მოაყენა შესკოს ასალებათაო.

ვერობის გაზეთების კორესპონდენციები გაკეირებული არიან როგორც რუსების, აგრეთვე მსმალოების მხერიბით და ენერგიით, რომელიც ამ შეიღი დღის განმავალობაში გამოუჩენიათ. ამ შეიღი დღის განმავალობაში უკავალის განმარტივება იქნება.

მუხა-მსტატეს შუა მუდამ გაჩერებულია მსმალოს დიდი ჯავშნიან ხომალდი; მთელი დღე 10 აგვისტოს ეს ხომალდი გაუნძრეველად იდგა თავის აღაგს; ნასადილებს ჩენ კარგათ დაგანახეთ, რომ იმისთანავე ხომალდი, ცოტათ უფრო მოშორებით ზღვაში, წავიდა პირ-და-პირ ხომალდისაკენ.

ამ სულ ეს მოჩანს მუხა-მსტატედამ: როგორდაც ახილებული, ძნელად წარმოსადები გრძნობა შეიცავს კაცს, როცა მტრის ბანაკს ხედავს.

— ამსვაც დამსვა და ნეტავი იმათ შეულ გადა ბანაკში დამსვაო. ამბობ გუნდებაში, მაგრამ ისე ჩუმათ, რომ შენმა ყურბამაც უერ გაიგონეს ეს შენი ნატერა. — ნეტავი, რა ამბავია ახლა იქ? რასა ცვიქ-რობენ? რას აქეთებენ? რა განზრახევა აქვთ? და სხვა ამგვარი კითხები უნდა დაიყეთ მოგდისთ თავში... უსამის დოკოდი.

— ჩენ რამდენი ჯარი გვევას მუხა-მსტატეში— ამას ხო არ მეუბნებით და ის მაინც მითხვით— დერვიშ-ფაშის რამდენი უყოლება? ვკითხე მე უფ. შავ-ბეგს.

— მე რო ვიცემდეთ, სხვა რაღა გვენა და! მტრმა რომ მტრის ძალა იცოდეს,

ნახევარი გამარჯვება იმისაკენ იქნება. არც ჩენ ვიცით რმათი ნამდვილი ძალა და არც იმათ ცეიან ჩენი ჯარის რიცხვი.

ნამდეილად მხოლოდ ის ცეიან აქ, რომ 12 ივლისის შემდეგ, როგორც ჩენი აქ დაბანაკებული ჯარის ერთი ნაწილი (ათი ბატალიონი) წაიყვანეს აქედამ და შარისისკნ გაზავნეს, აგრეთვე დერვიშ-ფაშასაც გაუგზავნია ბათუმიდან რამდენიმე ბატალიონი.

ამ ერთმანეთის ძალის უცოდნელობისაგან წარმოსადება, რომ ორთავე მოწინალდებე მხარეს ეშინიანთ ერთმანეთის; ორივე იმას ფიქრობს: ვაი თუ მტრებს უფრო მომეტებული, ჯარი ჰყავდეს და რომ შეება, დამარტინულის გაუგზავნია ბათუმიდან რამდენიმე ბატალიონი.

— მე ერთმანეთის ძალის უცოდნელობისაგან წარმოსადება არ შეტაკება არ შეხეთებებს იმათ და არ გააცნობს ერთმანეთის ნამდვილ ლონესა.

— უ. შავბეგის სიტყვით, 11 ივლისის შეტაკება პვირიკესთან იყო უბრალო ცდა (იოპტე), თითქმის რეკონსტიტუცია, და არ გააცნობს ერთმანეთის ნამდვილ ლონესა.

(დასახული შემდეგ №-ზე) თავის ნორი

ჯერ დასცემიან თავს მსმალოები შიპ-კოში გამაგრებულ რუჩებს, მუდამ დღე შეკვენრად იძროდნენ, საშინელი სროლა იყო არივე მხრით, არივე მხრით დიდ-ძალი ხალხი იხილებოდა, მაგრამ მაინც არ ისცენებდნენ.

ბოლოს ახლა, უკანასკნელი ფოჩტით მოსულა გაზეთები გვაცნობებენ, რომ შიპკოსთან ბრძოლა შეწუვეტილა ამ თვის 14-ს და მოწინააღმდევენი თავისათ ძველ ადგილებში (პოზიციებში) გამაგრებულან.

მრთს ნებელურს გაზეთს „Tagblatt“-ს შემდეგი მოსაზრება მოჰყავს შიპკოსთან ბრძოლის თაობაზე:

„შიპკოს თავს-დასხმას ასმალოების მხრით ის ჰაბარი ჰქონდა, რომ ამავე დროს ასმალოს მთავარ—არმიის სარ-დალს მეჭვედ-ალის პლანი ჰქონდა: რომ ტრიოისა და ბელისაკენ თავისუფლად წინ წაწეულიყო და აქედამ გაედევნა რუსის ჯარი. ამავე დროს მსმან-ფაშას უნდა გაეტერებინა პლევნის ახლო-მახლო დაბანაკებული რუსს ჯარი.

„მმაირად, შიპკოს ალება იმიტომ უნდოდათ მსმალოებს, რომ ერთ ალაგას შეეჯვალებინათ რუსები ბალკანს გადაღმა და შემდეგ მისდგომიდნენ სამის მხრით (სულეიმან-ფაშა, მსმან-ფაშა და მეჭვედ-ალი-ფაშა).

„მაგრამ ეს განზრახვა ვერ აუსრულდათ მსმალოებს, რადგან შიპკოს გასავალის ალება იმათ ერთობ გაუქნელდათ.

მეორე ნებენცური გაზეთი გვაცნობებს, რომ 8 ავგისტოს 6,000 რუსის ჯარი ვიდისა და სკერის მდინარეებს შეუდაგაო იმ განზრახვით, რომ პლევნოში დაბანაკებულ მსმალოს არმიას სოფიისაკენ გზა შეუკრასო....

სუხი და უკეთე ხსენებულს დრომდის, მაღაროელი არ მისცემს ლაზათან პასუხს რომელ მუხლებშიც სწერს პრისტავი ტყუილებს და მართლეობს თავს, მაშინ მე თეოთონ შემექნება მომზადებული პასუხი, წარსალგენათ ჩედაქციაში, და კიდეც ვიგალებ ყოველს მუხლზე მივცე შესაფერი გასუხი. *)

მე ვიტყვი ერთორ სიტყვას, რა უფრო მოშეტებულს საქმეებსაც ახდენს უფრო ვაჩანაზე:

სილნალის მოედანზედ არის გამართული დიდი სასწორი, რომელზედაც იწონება ხოლმე ფქვილები, ქერები და სხვანი, რაც იქნება აღმატებული ერთს ფუთსა. რასაკეირველია, რაც ურმით რამ შემოდის გასაყიდი, ყოველი მოდის სენებულს სასწორთან. აქ დაყენებული ჰყავს სენებულს პრისტავს დალალი, რომ ვინც ურმებით რამ შემოიტანონ თვითორ ტომარაზედ გარდაახდევინოს 5 კოპ. და მარილზედ თვითორ ქვაზედ 1 კოპ. რა იცის ხამმა ხალხმა მართლა ეს ფული მთავრობისაგან რის მოთხოვნილი, თუ თვითონ ეს დალალი იღებს სასარგებლოდ პრისტავისა და თავისითვინ. ახლა, რომლებიც იყიდიან ფქვილს, ან სხვა რამეს, ეგრეთვე მყიდველთაც ახდევინებს იმტენს, რაც ზევით არის მოსენებული, ასე, რომ ორივედგან სარგებლობს, გამყიდვიდამაცა და მყიდველი დამაც. მს ნახა ერთმა, ამავე სილნალში მცხოვრებელმა, ბალდასარ ტერ-მსანოვა, რომ ამ საქმით დიდი ფული შემოდის, და გამოუტადა მან პრისტავს, რომ აი, მე შემოიტან წელიწადში 300 მანეთსა სასარგებლოდ ქალაქისა და რაც ურმებით რამ შემოფიდეს, იმათ გარდა სახადი ჩემი იყოს. ამაზედ დიდი უთანებობა გამოუვიდათ პრისტავსა და ტერ-მსანოვსა. პრისტავი ეუბნება: ეგ საქმე არ შეიძლება მაგ შენის მოკლეს ფიქრითათ. ტერ-მსანოვი მიუებს: მაშ ვის სასარგებლოდ მიდის, ის ფულები? ამაზედ პტისტავმა კინალამ არ ჩასმევინა უკანასკნელი.

ეს ერთი, ახლა მეორე, როდესაც ურმებით ხილი შემოდის ლეკებისაგან, ამ პრისტავს ჰყავსგაძრახებულიპირნი და არიგებს: ვინც ხილიგამოატაროს, დაუდექით წინ და გამოართვით წესიერათ, ასე რომ ვითომ, სასარგებლოდ ტუსალებისათვის ართმეო, ამ ნაირად ატყუებს საწყალ ხალხსა და თვითონ კი მიაქს შინისენ. ახ! რამტენი რამ მაქს სათქმელი, ლერთო! რა ქოთქოთი არის ატენილი დღეს, ამ ჩემი სილნალში პრისტავზედ? მოელი

*) 1. ვაჩანის თავის მორთლებაზე შალაროვის პასუხი რედაქცია მოუყიდა კიდეც და იდელი აქვს მაღალ დაბეჭდოს.

სილნალის საზოგადოება მზათ არის, რომ როგორმე მთავრობებულ ქადაგის დასურთ თუ არა ტერ-მსანების უკანასკნელ როგორმე შინ თითონ იციან, რა პასუხებაც მისცემ მთავრობას.

სხვათა შორის შემდეგს მოგანენებთ. გუშინ სალამოს, იყვნენ შეკრებალები, სილნალის მოედანზე, ჩერულებისაებრ, სილნალელები და კითხულობდნენ ერთ რომლილაც „დროების“ ნომერს, რომ პრისტავმა ვაჩანაზემ ესა და ეს მოახდინა. ამ კითხების ღრმას ერთმა სოენა: აჭ, ნეტავი ჩემი გულის დარღები იცოდეს, ამისმა დამწერმა, რომ სულ ასწეროს ის, რაც მე ამ პრისტავმა საქმე მომიხდინა და სოენა კიდეც უკელავერი დაწეროლებით, რომელსაც მეორე ფოშტით გამოვგზანი.

ამავე პრისტავის შეზობელი

თვილისის სამურნალო

(4-ს არილის სასსოფრად)

ერთგინის მაედანზე, შინაგანი დღის მიღების სახლებში ასამყოფებს მიღებები ყოველ დღე, კეირას გარდა, დღის 8 საათიდამ დღისის 10 საათ თამაზინ.

ორ ზაბათს: ექმი მინკიუები — ხილური გულ ავათმყოფობისათვის, გარალევის და ლისიცევი — შინაგანი ავათმყოფობისათვის.

სამ ზაბათს: ვერმშევი და მარკარვი — შანგანი ავათმყოფობისათვის, თამაშევი — თვალის ექიმი.

ოთხ ზაბათს: ლისიცევი — შინაგანი ავათმეოფ., მიუჩარიანცი — ენერიული ავათმყოფობისათვის.

ხუთ ზაბათს: ვერმშევი — შინაგან ავათმაზე ფობისათვის.

ვარა კე ვა: ლისიცევი და სასტურვი — შინაგანი ავათმყოფობისათვის და მინკევის ხილური გულისთვის.

შაბათს: ვერმშევი და მარკარვი — შინაგანი ავათმული, მიუჩარიანცი — უტრის და ხილური გულ ავათმყოფობისათვის და თამაშევი — თვალის ავათმყოფისათვის.

განცხადებანი

კარძო ლრელასიანი
სასავლებელი და კანიონი

ა. პიჭინაძისა

მ. მუ თა ი ს ჭ ი

1) სწავლა იწყება სეკოდებრის პირველ რიცხვიდამ და ჰერიტელდება ივნისს უკანასკნელ რიცხვებამდის, სეკ-როგორც სხვა სასწავლებლებშია შემოღებული.

2) პისაც სურს ამ სასწავლებლებლში ემარტივილის შემოვენა, უნდა შინებულის მარტივებისათვის, რომელი მიღების უმარტივებელშია ატენილი. 3) პისაც სურს ამ სასწავლებლებლში ემარტივილის შემოვენა, უნდა შინებულის მარტივებისათვის, რომელი მიღების უმარტივებელშია ატენილი. 4) პისაც სურს ამ სასწავლებლებლში ემარტივილის შემოვენა, უნდა შინებულის მარტივებისათვის, რომელი მიღების უმარტივებელშია ატენილი.

*) 1. ვაჩანის თავის მორთლებაზე შალაროვის პასუხი რედაქცია მოუყიდა კიდეც და იდელი აქვს მაღალ დაბეჭდოს.

3) შაგირდები განიყოფებიან ორად.
ა) პანსიონერებად და ბ) მომსვლელებად:
ა) პანსიონერი ბინად იქნება სასწავლებელში, სადაც ექნება მას სწავლა, სასტელ-საჭმელი დაბან-დარეცხა და ექიმობა. დანარჩენი საჭირო ნივთები: ტან-საცმელი, ფეხ-საცმელი, სახელმძღვანელო წიგნები და სხვა სამოსწავლო ნივთები უნდა ექნეს ყმაწვილს თავისა-წელიწადში პანსიონერმა უნდა შემოიტანოს 250 მანეთი.

ბ) მომსვლელები დილას მოდიან კლასში, სადილობამდის სწავლულობენ იქ; ამისთვის იხდიან ისინი 40 მანეთს წელიწადში.

4) უული უნდა იქნეს შემოტანილი ორ ნახილად: პირველი ნახევარი ყმაწვილის შემოყვანისათვავე და მეორე გილის შემოყვანისათვალებს. არცერთ ნადეგსასწაულებს. არცერთ შემომხმარევაში უფლოთ ყმაწვილი სწავლაზე არ იქნება მიშვებული.

5) პანსიონერები, თუმც ესურვებათ მთელს წელიწადს (12 თვეს) დარჩებიან პანსიონში, მაგრამ, თუ ისურვენ მშობანის სწავლების მოვალეობაში, ე. ი., დღესასწაულის განმავლობაში, მაგრამ უული მშობანის მხრით ვალდებულია მშობანის და კირის უფლობის წინაშე მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ყმაწვილი მოქლებული იქნება პანსიონსა, სწავლას მოქლებული იქნება პანსიონსა, სწავლას მისის (მზრუნველის) მიზეზით.

6) მომსვლელები სწავლობენ საწავლებელში მხოლოდ სამასწავლო წლის განმავლობაში, ე. ი., დღესასწაულის გადაწყვეტილებები და ზაფხულში ორ თვეს სწავლა მიზეზებით, მაგრამ უული მაინც არ გაარ ექნებათ, მაგრამ უული მაინც არ გამორიცხებათ. ავათმყოფობას და სხვა მოყრიცხებას დამოკიდებული მიზეზებს, რომელნიც დამოკიდებული მიზეზებს, აქაც ის მნიშვნელობა არ არიან მზრუნველზე, აქაც ის მნიშვნელობა აქვთ, როგორც ზევით არის ნათები.

7) პანსიონერი მიიღება შუთაისში მყოფის პირის თავდებობით: თუმც ზემო მოყვინილნი პირობები ვერ შეასრულა ყმაწვილის კირის-უფალმა, ყმაწვილი თავდებმა უნდა ჩაიბაროს და მასს პატრონს ჩაბაროს.

8) ზარდა მომსვლელებისა და პანსიონერებისა ყმაწვილები მიიღებიან ნახევარ-პანსიონერებად. ისინი დარჩებიან სასწავლებელში დილიდამ საღამომდის, საღაც ექნებათ სწავლა და საღილი ამათ უნდა შემოიტანონ ორასი მანეთი წლის კირა, თანახმათ ზევით მოყვანილ პირობათა.

9) სასწავლებელი შესდგება ორის კლასისაგან, პირველი კლასი უდირის გიმნაზია მოსამზადებელს და მეორე გიმნაზიის პირველს კლასს.

პირველ კლასში:
შესდგენ:
1) საღმთო ის ტორიას ძევლის აღთქმისა ვრცლად და ლოცვებს
2) რუსულ ენას
3) მართულს
4) ლათინურს, (ვისაც გიმნაზიაში გადასვლა ჰსურს)
5) ზერას
6) არითმეტიკას
7) ხატვას გეომეტრიულთა სხეულთა.

ისპიდება „ცისტრის“ ნოვერები 1857 წლიდამ უკანასკნელ წლებში მხოლოდ ზოგი წლისა სრულად იმ ანის, ზასი სრული წლის ნომრებისა ექვსი აბაზი და თითო ნომერისა ორი შატრი-მსურველს შეუძლია მიმართოს მელიქ-შეილის სტამბაში. (6-4)

მასშტაბი

გამოვიდა და ისყიდება, ტუილისში: მელიქშეილის სტამბაში და სხვა წიგნის მაღაზიებში. საარსულ იდგან ქართულს ენაზე ნათარგმნი თავის სურათებით. ზასი 40 კაპ. (ორი აბაზი). აგრეთვე ისყიდება ზემოხსენებულ ადგილებში I, II, III, და IV კარი შარამნიანისა.

შუთაისში: გუბერნიის სტამბაში სეიმონ ჩომახიძესთან.

სრული კანონი ვახტანგ მეფისა, ბიორგი მეფისა, მათალიკოზისა, პატულასი ბერძმული, სომხური და ურული (მოსესი). ლურჯ ქალალდზე დაწერილი, სუფთათ, და ყდაში არის შეკრული.

ზასის გაგება შეიძლება მელიქიშვილის სტამბაში.

კურთ აიგვანონ გამავალები რომელნიც უნდა იყვნენ სასწავლებელი დაბალი კლასებისთვის მოსამზადებლად: ა გრეთვე შეუძლიათ ას-რულონ კანტორებისა როგორაც იყოს კანტორა, მამულის გა გეორგი ბ. ი. იკითხეთ ენფიანჯიანცის წიგნის მაღაზიაში, დიდი პოლიციის ქვეშ.

გრეთვე შემთხვევაში ირაკლი გეორგისა

თქმული სოლომონ მაჯულისაგან გამოცემული ზაქარია ჭიჭინაძისაგან ისყიდება ვართანოვი წიგნის მაღაზიაში ფასი ერთი შატრი

რე. გზა.	დილა.	საღამ.	II კ. [III]	ტელეგრაფი	მ. კაპ	გირჩა	მან. კაპ	გაზანდა	მან. კაპ.
თფილისი	9 21	5 18		ოცნების თეოდისიდამ:	1 —	პეტერბურგი, 18 აგვისტოს		თფილისი, 20 აგვისტოს	
მცენა..	10 11	6 27	- 68 - 38	მუთას, ცოთს . . .	50	ერთი ანეთი ლის:		ცემ-თეთ. ზანგისა, ფთ.	1 20
ბორი.	11 58	9 43	2 40 1 23	გორის, დუშტის, სიღნაღს -	2 —	ლანდლანში 24 ვესი.	78	ცემილი წითელი. . .	1 —
ს. შური.	12 29	11 57	3 92 2 18	როსტოკის, მოსკოვს 2 —	2 —	პარიზში 260 აანტიმი.	81	ერთი ფუთი. . . .	70
სურამი.	1 44		4 42 2 46	ტბისმაღლეთში, შევიარიაში 3 —	—	სკონტი(სარგებლისუასი)	7½	ბაზარი მრევისა, ფუთი. . .	7 —
შეირილა.	5 49		5 81 3 23	იტალიაში და საფრანგეთში. 3 50	94 —	ბანკის ბილეთი 5%.	94	— ამერიკას, ფუთი. . .	8 50
რიონი.	6 47		6 75 3 75	ინგლისში 3 75	206 50	მოგებიანი(პირე ნესი)	206 75	ბატული თუშური ფთ. . .	7 80
სამტკრედია.	7 41		7 73 4 29	უორშტადში	—	მოგებიანი(პირე ნესი)	—	— თარაქამისა ფთ. . .	3 80
აჭ. სენაკი.	— —		8 57 4 76	—	83 —	მონის სანთელი ფუთი. . .	83 —	ბაზარში ნუსური სტ.	2 20
ვოთი.	9 40		9 75 5 42	—	90 50	მონის სანთელი ფუთი. . .	—	მონის სანთელი ფუთი. . .	5 50
				ა) თეოდისიდამ: სამზარეულო გარეთ, მუთას, რუსეთს — ყოველ დღე კირის გარდა ზაფხულში ორშ. და სამშ.				სტამბარის სანთელი, ფ.	12 —
				კარის, და სამშ. და სამშ.				სტამბარის სანთელი, ლიტ.	54
				კარის, და სამშ. და სამშ.				საირტი, გრადუსი	12 —
				კარის, და სამშ. და სამშ.				შავარი, ბროკ. ფუთი. . .	7 80
				კარის, და სამშ. და სამშ.				კარის, და სამშ. ფუთი. . .	7 50
				კარის, და სამშ. და სამშ.				თეოდისიდამ: სამზარეულოს ფუთი. . .	25 —
				კარის, და სამშ. და სამშ.				თეოდისიდამ: სამზარეულოს ფუთი. . .	9 —
				კარის, და სამშ. და სამშ.				თეოდისიდამ: სამზარეულოს ფუთი. . .	7 92